Ville Kajala

Lausunto
13.1.2022

Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Viite: E 132/2021 vp

Ennakkovaikuttamislinjaukset EU:n kestävän rahoituksen taksonomiaan liittyen

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Keskuskauppakamarin lausuntoa valtioneuvoston E-selvityksestä E 132/2021 vp. Selvitys käsittelee komission kestävän rahoituksen asiantuntijatyöryhmän raporttiin perustuvia alustavia ennakkovaikuttamislinjauksia, joilla Suomi pyrkisi vaikuttamaan tulevaan komission delegoituun säädökseen, joka määrittelee EU:n kestävän rahoituksen taksonomian neljään ympäristötavoitteeseen (vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu, siirtyminen kiertotalouteen, ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen sekä biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen) liittyvät tekniset arviointikriteerit. Lausuntonaan Keskuskauppakamari esittää kunnioittavasti seuravan.

EU:n kestävän rahoituksen taksonomialla luodaan luokitusjärjestelmä ympäristön kannalta kestävinä sijoituskohteina pidettäville taloudellisille toiminnoille. Taksonomia-asetuksen ensisijaisena tavoitteena on lisätä sijoittajien luottamusta ja tietoisuutta ympäristön kannalta kestäviksi markkinoituihin sijoituskohteisiin sekä estää ns. viherpesuun liittyviä ongelmia. Vaikka taksonomia-asetus liittyykin ensisijaisesti finanssimarkkinoiden toimijoiden ja pörssiyhtiöiden tiedonantovelvollisuuksiin, se voi jatkossa vaikuttaa myös yritysten rahoituksen hintaan sekä yksityisen ja julkisen rahoituksen saatavuuteen. Tässä suhteessa on tärkeää, että taksonomiakriteeristö on ennakoitava ja mahdollisimman johdonmukainen muun EU-lainsäädännön kanssa.

Keskuskauppakamari tukee E-selvityksessä esitettyä Suomen kantaa. Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että tekniset arviointikriteerit ovat tarkoituksenmukaisia, helppokäyttöisiä, ymmärrettäviä, yksitulkintaisia ja teknologianeutraaleja. Kriteerien ei tulisi myöskään luoda ristiriitaa eri politiikkasektorien olemassa olevan EU-lainsäädännön kanssa eikä kohtuuttomaan hallinnolliseen taakkaan yrityksille ja muille toimijoille.

Taksonomia-asetuksessa ja siihen liittyvässä rahoitussektorin tiedonantovelvoiteasetuksessa säädetään finanssimarkkinoiden toimijoille velvollisuus antaa tietoja siitä, missä määrin niiden rahoitustuotteet kohdistuvat taksonomia-asetuksen mukaisiin ympäristön kannalta kestäviin taloudellisiin toimintoihin. Pörssiyhtiöiden, joilla on yli 500 työntekijää, on puolestaan raportoitava, mikä osuus niiden liikevaihdosta, toimintakuluista ja investoinneista kohdistuu taksonomia-asetuksen mukaisiin toimintoihin. Pörssiyhtiöiden osalta raportointivelvollisuus on ehdotetun kestävyysraportointidirektiivin (U 29/2021 vp) mukaan laajenemassa käytännössä kaikkiin pörssiyhtiöihin sekä suuriin listaamattomiin yrityksiin. Lisäksi taksonomia-asetuksella ja siihen liittyvillä raportointivelvoitteilla on sen suoraa soveltamisalaa laajempi välillinen vaikutus, kun taksonomia-asetuksen mukaisesti raportoivat yritykset keräävät raportointiin tarvittavia tietoja koko arvoketjustaan. Tämä korostaa entisestään tarvetta ymmärrettäville, helppokäyttöisille ja yksitulkintaisille arviointikriteereille sekä tavoitetta pitää hallinnollinen taakka kohtuullisena.

Keskuskauppakamari kiinnittää huomiota myös siihen, että taksonomia-asetuksen mukaan komission olisi tullut antaa nyt käsillä olevia neljää ympäristötavoitetta koskeva delegoitu säädös jo 31.12.2021 mennessä, jolloin yrityksillä olisi ollut riittävästi aikaa varautua 1.1.2023 alkavaan raportointiin. Nyt näyttää siltä, että käsillä olevan delegoidun asetuksen osalta on toistumassa vastaava tilanne kuin ilmastotavoitteita koskevan delegoidun säädöksen osalta, jossa komission delegoidun asetuksen voimaantulo ratkesi vasta hyvin lähellä raportointivelvoitteen voimaantuloa. Lyhyt aika sääntelyn soveltamiseen valmistautumiseen ja epävarmuus tulevan sääntelyn sisällöstä ovat omiaan lisäämään sääntelyn noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia ja hallinnollista taakkaa. Yritykset joutuisivat käytännössä hakemaan tietoja takautuvasti. Suomen tulisi siksi pyrkiä vaikuttamaan myös siihen, että nyt käsillä oleviin neljään ympäristötavoitteeseen liittyvän raportointivelvollisuuden voimaantuloa lykättäisiin niin, että sääntelyn soveltamiseen valmistautumiseen jäisi taksonomia-asetuksen alkuperäisen tarkoituksen mukaisesti riittävä aika.

Jos raportointivelvollisuuden voimaantuloa ei lykätä, sääntelyn omaksumiselle jäävän lyhyen ajan ja tietojen takautuvan hakemisen takia on todennäköistä, että raportointiin tulee alkuvaiheessa liittymään epätarkkuuksia ja tulkinnanvaraisuutta. Keskuskauppakamari pitää siksi tärkeänä, että valvontaviranomaiset ottavat tarkempien säännösten myöhäisen voimaantulon huomioon mahdollisia raportointivelvoitteisiin liittyviä virheitä tai laiminlyöntejä arvioidessaan.

Lisäksi Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että jatkossa EU-lainsäädäntöön perustuvien raportointivelvoitteiden alkaminen sidottaisiin kiinteän määräpäivän sijaan alemman tason sääntelyn voimaantuloon siten, että sääntelyn soveltamiseen valmistautumiselle jäisi aina riittävä aika.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Ville Kajala
johtava asiantuntija